

PROGRAM FINANSIJSKE PODRŠKE

ŠTIT u zajednici

SMERNICE
ZA URGENTNU PODRŠKU

ŠTIT

Reč, dve o ŠTIT-u

ŠTIT je nastao u okolnostima sve izraženijih pritisaka na građansko delovanje u Srbiji. Aktivisti i aktivistkinje, organizacije građanskog društva, neformalne grupe, novinari i novinarke, ali i građani i građanke koji se angažuju u svojim zajednicama, suočavaju se sa različitim oblicima pritisaka, od zastrašivanja, pretnji i kampanja diskreditacije do privođenja, pokretanja pravnih postupaka i drugih oblika represije. Posebno su pod pritiskom akteri koji deluju van velikih centara, gde je dostupnost stručne podrške, nezavisnih medija i drugih resursa često ograničena.

Zbog svega ovoga Građanske inicijative su krajem 2024. godine pokrenule ŠTIT. Od početnog sistema pravne podrške, ŠTIT se razvio u širi mehanizam koji povezuje organizacije, dostupnu pravnu, psihološku i drugu potrebnu podršku kako bi građanima i građankama, aktivistima i aktivistkinjama, braniteljima i braniteljkama ljudskih prava i novinarima i novinarkama omogućio pravovremenu i koordinisanu podršku kada su njihova prava ili bezbednost ugroženi. Istovremeno, ŠTIT evidentira i prati slučajeve pritisaka i represije, prepoznaje obrasce i povezuje pojedinačna iskustva u širu sliku o stanju građanskih sloboda. Na taj način podrška nije usmerena samo na reagovanje, već i na razvoj dugoročnijih i lokalno dostupnih mehanizama zaštite.

Poziv za finansijsku podršku *ŠTIT u zajednici* zasnovan je na uverenju da zaštita ljudskih prava ne zavisi samo od pojedinačnih organizacija i centralizovanih mehanizama, već i od kapaciteta za međusobnu podršku i reagovanje koji se grade unutar lokalnih zajednica.

Program podrške *ŠTIT u zajednici* deo je projekta ŠTIT ZAJEDNICE (engl. *COMMUNITY SHIELD - Empowering Local Human Rights Initiatives and Fostering Local Democracy*) usmerenog na jačanje otpornosti i kapaciteta lokalnih zajednica u Srbiji da štite i unapređuju ljudska prava kroz koordinisano delovanje, mreže podrške i održive mehanizme reagovanja u kriznim situacijama. Projekat sprovode Građanske inicijative u partnerstvu sa Novosadskom novinarskom školom, Nacionalnom koalicijom za decentralizaciju i ActionAid Denmark, uz podršku Evropske unije.

ŠTIT

Program urgentne podrške

Program urgentne podrške osmišljen je sa idejom da doprinese otpornosti i bezbednosti građanskog društva u Srbiji. Njegova uloga je da pruži podršku u situaciji koja zahteva neposredan i hitan odgovor na iznenadne promene koje utiču na građansko društvo.

Ovo je fond za vas ukoliko:

- se zalažete za ostvarenje prava i interesa građana i građanki i potrebni su vam resursi da biste u tome uspeli (na primer, neposredno radite sa različitim zajednicama i pružate ili razvijate podršku njihovim članovima i članicama u ostvarivanju prava, poput pomoći pri podnošenju zahteva za socijalnu pomoć, pristupu zdravstvenoj zaštiti ili prijavljivanju diskriminacije);
- ste se zbog svog aktivističkog delovanja suočavali ili se još uvek suočavate sa pritiscima, pretnjama i drugim izazovima (na primer, da prijavite pretnje nadležnim institucijama, pokrenete postupak zaštite svojih prava ili zahtevate od institucija da reaguju i pruže vam zaštitu);
- imate ideju za konkretnu inicijativu koju biste uputili nadležnim institucijama kako biste odgovorili na prepoznatu potrebu za unapređenjem ljudskih prava u svojoj lokalnoj zajednici (na primer, da predložite da se u lokalnom budžetu izdvoje sredstva za uvođenje usluge podrške koja nedostaje vašoj zajednici).

Urgentna podrška podrazumeva:

1. Finansijsku podršku u slučaju ugrožavanja bezbednosti[1] aktivista i aktivistkinja/branioca i braniteljki ljudskih prava/grupa udruženih građana i građanki/organizacija građanskog društva ugroženih zbog svog delovanja i pokretanje postupaka pred nadležnim institucijama.
2. Finansijsku podršku za poboljšanje bezbednosne infrastrukture - preventivno delovanje sa ciljem poboljšanja procedura i delovanja udruženja/grupe (putem obuka i treninga), poboljšanja digitalne bezbednosti, kao i, u izuzetnim slučajevima, nabavke opreme koja se odnosi na bezbednost osoba i/ili prostorija (sigurnosne kamere, alarm sistemi i sl).
3. Finansijsku podršku za hitne lokalne zagovaračke inicijative i kampanje – Korišćenje vremenski ograničenog prostora za zagovaranje lokalnih inicijativa. Podrška je namenjena organizacijama civilnog društva za pravovremeno pokretanje predloga, mobilizaciju zajednice i dijalog sa budućim donosiocima

[1] Situacija ugrožavanja bezbednosti je hitna potreba za pomoći koja proizlazi iz pretnji organizacijama građanskog društva (registrovana ili neformalna grupa) ili njenom osoblju na osnovu rada organizacije na polju ljudskih prava i očuvanje građanskog delovanja. Faktori koji se razmatraju uključuju: potrebu, hitnost i da li se organizacija ili neformalna grupa suočava sa značajnim bezbednosnim rizicima, ili gubitkom imovine ili opreme.

odluka, kako bi potrebe građana/ki i konkretna rešenja za lokalne probleme bili uključeni u njihove prioritete i planove rada.

Ko može da se prijavi?

- registrovane organizacije građanskog društva u skladu sa Zakonom o udruženjima;
- neformalne grupe koje deluju u Republici Srbiji[2];
- aktivisti/kinje: pojedinci i pojedinke koje su državljani ili imaju prebivalište u Republici Srbiji;
- mreže, formalne i neformalne koje deluju u Republici Srbiji.

Napomena za neformalne grupe, neformalne mreže i pojedince: Ukoliko se na poziv prijavljujete kao neformalna grupa/neformalna mreža/pojedinac, dužni ste da obezbedite i u prijavi navedete posredničku, registrovanu organizaciju koja će biti primalac sredstava (fiskalni sponzor) i koja će biti odgovorna za administrativno i finansijsko upravljanje sredstvima. Građanske inicijative takođe mogu biti fiskalni sponzor neformalnoj grupi/mreži ili pojedincu, što je potrebno navesti u prijavnom formularu.

Pravo na podršku imaju isključivo podnosioci prijava čije je delovanje u skladu sa principima zaštite ljudskih prava, ravnopravnosti, nediskriminacije i demokratskih vrednosti koje program „ŠTIT u zajednici" zastupa.

Podržana tematska područja i aktivnosti

Podrška je namenjena sledećim aktivnostima (ilustrativnog karaktera):

- Troškovi sprovođenja kampanje (u slučaju hitne zagovaračke kampanje): produkcija video materijala i materijala za društvene mreže, zakup prostora za događaje (tribina, panel diskusija, konferencija za medije), honorari za eksperte, dizajn i štampa promotivnog materijala i sl.;
- Bezbednosna infrastruktura, bezbednosno planiranje i obuke, preventivne mere bezbednosti i digitalne mere bezbednosti;
- Oprema u izuzetnim slučajevima (kada je neophodna za zaštitu bezbednosti (na primer sigurnosne kamere, i sl.);
- Medicinska pomoć u situaciji kada je ugroženo zdravlje kao posledica aktivističkog delovanja;
- Troškovi relokacije unutar države i u zemljama regiona: za aktiviste i aktivistkinje koji se nalaze u nesigurnoj ili ranjivoj situaciji.

[2] Neformalna grupa za potrebe ovog poziva je grupa od najmanje tri osobe koja zajednički deluje u svojoj zajednici, ali nije registrovana kao pravno lice kod Agencije za privredne registre (APR).

Šta ne može biti podržano:

- Aktivnosti pojedinaca i pojedinki koji nisu angažovani i/ili aktivni u građanskom društvu;
- Redovne programske aktivnosti;
- Sudski troškovi;
- Dobrotvorna/humanitarna pomoć/socijalne usluge;
- Godišnji operativni troškovi (renta, zarade, režijski troškovi);
- Stipendije;
- Troškovi stranačkih aktivnosti;
- Podrška sprovođenju javnih protesta;
- Inicijative koje su diskriminatorne i isključive na bilo koji način;
- Aktivnosti usmerene isključivo na sticanje prihoda, ili kupovinu drugih dobara radi njihove podele;
- Renoviranje prostorija, građevinske i infrastrukturne radove;
- Porez na dodatu vrednost (PDV).

Maksimalno trajanje podrške

Podrška može da traje do 6 meseci.

Iznos finansijske podrške

Ukupan fond za urgentnu podršku je 30.000,00 €, dok je **maksimalna vrednost podrške po organizaciji ili grupi 3000 €.** O konačnoj visini podržanog iznosa, odlučiće komisija za dodelu finansijske podrške.

NAPOMENA: PDV nije prihvatljiv trošak u okviru ovog projekta.

Svi podnosioci prijava, odnosno organizacije koje će biti korisnici podrške ili će nastupati kao fiskalni sponzori za neformalne grupe ili pojedince i pojedinke, dužni su da, pre nastanka troška, obezbede primenu odgovarajućeg poreskog oslobođenja za troškove koji se finansiraju, u skladu sa važećim procedurama.

Organizacije koje nastupaju kao fiskalni sponzor odgovorne su za sprovođenje postupka za ostvarivanje poreskog oslobođenja kod Poreske uprave pre realizacije odnosno plaćanja relevantnih troškova.

Ukoliko Građanske inicijative nastupaju kao fiskalni sponzor, postupak za ostvarivanje poreskog oslobođenja kod Poreske uprave sprovode Građanske inicijative.

ŠTIT

Prijavljivanje za podršku

Organizacije, neformalne grupe, aktivisti/aktivistkinje i mreže mogu aplicirati za urgentnu podršku u bilo kom trenutku od 05.11.2026. godine, a poziv će biti otvoren do utroška sredstava. Predlog će evaluirati komisija tima *ŠTIT-a u zajednici* na osnovu razvijenih kriterijuma.

Evaluacija pristiglih prijava vrši se na dvonedeljnom nivou.

Apliciranje se vrši putem popunjavanja **onlajn prijavnog formulara**. U onlajn prijavni formular uključene su sve potrebne instrukcije za njegovo popunjavanje.

Geografsko područje podrške

Aktivnosti se mogu odvijati na celoj teritoriji Republike Srbije.

Da li su potrebne reference?

Za aktiviste i aktivistkinje, neformalne grupe i neformalne mreže potrebne su dve reference od spoljnih saradnika ili saradnica koji ih mogu preporučiti, dok za registrovane organizacije građanskog društva i formalne mreže reference nisu potrebne.

Informacije o rezultatima prijave

Informacije o rezultatima prijave dostavljaju se u roku od dve nedelje od datuma apliciranja za urgentnu podršku.

Kriterijumi

Tročlana komisija *ŠTIT-a u zajednici* će na dvonedeljnom nivou donositi odluku o pristiglim prijavama na osnovu sledećih kriterijuma:

1. Urgentnost opisane situacije
2. Ispunjenost uslova za finansiranje prema ciljevima i tematskim oblastima poziva
3. Stepen u kom predložene aktivnosti doprinose ispunjenju željenih rezultata
4. Prihvatljivost predloženih troškova

Kontakt i dodatne informacije

Ukoliko imate dodatnih pitanja u vezi sa urgentnom podrškom, možete nas kontaktirati putem e-mail adrese podrska@gradjanske.org uz jasnu napomenu u subject-u mejla da se pitanje odnosi na urgentnu podršku.